GRADSKA BIBLIOTEKA JURAJ ŠIBENIK NAUČNI ODJEL

God. III. Šibenik, u subotu 29. lipnja 1907. Br. 146.

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cena: na godinu K. 12 — Za pô godine K. 6 — Za *Šibenik* na godinu donašanjem u kuću K. 12. — Za *Inozemstvo* na godinu K. 12 i suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, priobćena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petit redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Plodovi nasilja.

Imenovanje novog bana u Hrvatskoj već je podpisano. Dr. Aleksander Rakodczay mora bit već na putu u Zagreb, da zasjedne na bansku stolicu, da zamieni čovjeka, koji je odstupio sa te stolice, jer nije ništa htio udovoljiti želji magjarske vlade da makar prisilno djeluje na hrvatske delegate, e da bi ovi odustali od svojih prevednih zahtjeva.

Rakodczay dolazi u Hrvatsku, da izpuni ono, što nije htio Pejačević. Sama ta činjenica dokazuje, da je novi ban tu, samo da vlada silom i da silom provede i nove izbore, kako da u Budimpeštu dodju takovi hrvatski delegati, koji se neće protiviti krnjenju i gazenju hrvatskih prava sa strane Magjara.

Kako će pak takav ban proći u Hrvatskoj, kakve će sreće biti, hoće li uspjeti, to će se vidjeti možda i prije, nego li se je nadati. Sve što se dogodi, bit će samo plod današnjeg nasilja, kojeg se Magjari latiše, da provedu jednu nezakonitost, a u čemu im je Beč bio pri ruci.

Čudno je doista, kako to dobro opaža zagrebačka „Hrvatska", da radi toga, što jedan rezortni ministar ne može proturati jednu protuzakonitu osnovu, koja vriedja temeljna prava jednog naroda, mora pasti hrvatski ban i hrvatska vlada, jer se drže najstrožije zakona. Odkad postoji ustav, odkad se zna za taj pojam vladavine, veće nagrde, veće povrjede njegove nije se doživjelo. A za to se pobrinuše naši tutori, koji kralju cielu stvar u posve krivom svietlu prikazaše. Ta magjarske novine i same priznavaju, da je Wekerlu uspjelo kralja izolirati od hrvatskoga upliva. Praksa koja se je već kroz stoljeća provadjala, provadja se i ovoga puta. Hrvati platit će ucjenu nagodbe izmedju Austrije i Ugarske. Što veća borba izmedju Beča i Pešte, to veća ucjena. Odkada postoji Austro-Ugarska nagodba veće i ogorčenije borbe izmedju Beča i Pešte, nije bilo, nego li je sada. Samostalna vojska, magjarska komanda, samostalne carine, samostalna banka, samostalna potrošarina, željeznički priključci, ustavne garancije itd. sve su to stvari, što ih je neodvisna stranka stavila u aktuelni svoj program, sve su to velike i zamašne stvari, što ih je neodvisna stranka obećala narodu izvojevati. Sada je došao red, da neodvisna stranka tu svoju narodu svečano zadanu rieč izkupi. Znademo, da se je neodvisna stranka zaletjela, da ona svoje rieči ne može izkupiti.

Trebalo je dakle pronaći nešto, nešto velika, da se narodu zamažu oči. Treba pokazati drugu koju veliku stečevinu, da se prikrije uzmak naprama Austriji. Našlo se! Treba provesti barem doma državno jedinstvo, kojega jedinstva je glavno i jedino rek bi obilježje jezik. Beč, ne će li, da Magjarima dade veće koncesije u nagodbenim pitanjima, mora im pomoći skršiti Hrvate, mora im pomoći provadjati ideju državnog jedinstva kod kuće — prepustiti im kod kuće slobodne ruke i ne pitajuć ne će li im se to danas sutra ljuto osvetiti.

Hrvatski ban i vlada će dakle pasti, a ruke će trti Magjari i Beč. Magjari za to, jer će magjarski židovi moći svom narodu zamazati oči velikom stečevinom, da su naime u kratko vrieme ma i nasiljem osvojili ono, čega nisu tusuću godina mogli oružjem osvojiti, Beč opet za to, što mu je uspjelo razbiti prijateljstvo izmedju Magjara i Hrvata prema načelu: divide et impera.

Medjutim i jedni i drugi se varaju. Sve je to pogrješen račun. Magjari ne će dobiti ništa, jer Hrvati — ne budu li mogli uzakonjenje pragmatike osujetiti — ne će toga zakona priznati, niti će ga proglasiti, ali će Hrvati s time steći uvjerenje, da na osnovi temeljnog državnog zakona, koga Magjari takovim priznavanju i od nas traže, da ga priznademo, ni jedno pravo Hrvata nije proti prostoj otimačini sa strane Magjara osigurano. To uvjerenje uroditi će i stanovitim posljedicama, koje po Magjare sigurno ne će biti ugodno.

Beč će se takodjer prevariti, jer će od sele i zadnji Hrvat znati, što mu je o Beču držati, — a dan plaćanja doći će možda prije, nego li se u Beču i nadaju. Najvjerniji narod dinastiji bili su svagda sigurno Hrvati, pak ne može biti u prilog ni Beču, da se ta vjernost Hrvatima ovako plaća.

Beč, 25 lipnja.

(Izbor predsjedništva u bečkom parlamentu). Kocka je pala! Predsjednikom kuće izabran je zast. Dr. Weisskirchner, član i kandidat kršćanske socijalne stranke, a dobio je 351 glas od 480 predatih glasova. Istodobno bijahu izabrana dva Slavena za podpredsjednike kuće. Zast. dr. Začek bi izabran prvim, a zast. dr. vitez Starzinski (Poljak) drugim podpredsjednikom kuće. Socialisti, koji su takodjer reflektirali na jedno podpredsjedničko mjesto ostaše u manjini. Oni su bili postavili zast. Pernersdorfera kao kandidata za predsjedničku stolicu, ali bez uspjeha. Nego zanimivo je zabilježiti, da se je iza sinošnje konference klubskih predsjednika napustila na jednom namisao o umnoženju podpredsjedničkih stolica, kojim se umnoženjem htjelo doći socialistima u susret. Njihovo nepopustljivo držanje prama osobi kandidata kršćansko socialne stranke platili su današnjim porazom. Prije nego je počeo izbor drugog podpredsjednika, zast. Romaczuk, (Rutenac) uzme rieč, te izjavi, da ako se obistine glasovi da će za drugog podpredsjednika kuće biti izabran d.r Starzinsky, proti izboru kojega su stigla četiri prosvjeda, radi njegovih zloporaba pri izborima, da će rutenski zastupnici proti eventualnom njegovom izboru u predsjedničtvo najodlučnije prosvjedovati. Istodobno predlaže formalni predlog, da se sjednica prekine za pô sata, e bi se stranke u ovom pitanju mogle dogovoriti. Predlog bi odbiven. Počimlje se sa izborom drugog podpredsjednika.

Iza proglašenja pravovaljanosti izbora dr.a Starzinskoga podigoše prvu buru u kući Rutenci sa socialnim demokratima. Zast. Pernersdorfer trči k stolici ministra predsjednika dr.a Becka, koji je sav bio pocrvenio radi ove prve neugodnosti u kući, te mu nješto govori. Predsjednik dr. Weisskirchner pozivlje novoizabranog podpredsjednika da zauzme svoje mjesto. Zast. dr. vitez Starzinsky, kojemu Poljaci čestitaju na izboru „ostavlja svoju zastupničku stolicu i praćen od zaglušne vike i buke i „govora pultova" zauzimlje podpredsjedničko mjesto, te kuša da progovori dvije rieči. U toliko se buka i vika sve više diže. Predsjednikovo zvono i grlo ne pomažu ništa. Kada se duhovi ne htjedoše umiriti, počne podpredsjednik dr. Starzinsky govoriti stenografima. Iza njegova govora, plješkaše Poljaci i kršćanski sociali. Demostranti popustiše malo. Ali kada se i Češki zastupnici pridružiše aplauzu Poljaka, nastane zaglušna vika i buka kod českih socialista proti Česima. Čulo se je svakih. Ovaj se je prvi bučni prizor neugodno dojmio vlade. Najposlje bijahu izabrani perovodje kuće, i pročitani razni prešni predlozi, te interpelacije. Izmedju upita na predsjednika kuće nalazi se onaj zast. Nemeca, koji je u ime českih, talijanskih, rumunjskih i poljskih socialdemokrata tražio od predsjednika kuće, da li će poduzeti shodne korake da se i nenjemački govori budu stenografirali.

Uprav kad sam zaključio ovo izvješće javlja mi jedan novinarski prijatelj, da strane desnice namjeravaju ipak stvoriti *još tri podpredsjednička mjesta.* Ista bi se podielila izmedju južnih Slavena, socialnih demokrata i njemačke nacionalne sveze. Po tomu bi predsjedničtvo kuće sastojalo se iz tri njemačka, a tri slavenska člana. Nije izključena mogućnost da će ova namisao naći odaziva u kući, tim više što je zast. Lueger već zagovarao ovu ideju. Na ovaj bi način bile sve velike stranke zastupane u predsjedničtvu.

Kakav je novi ban Rakodczay.

O novome banu Rakodczayu već sada novine iznose mnogo toga, što ga prikazuje u slici silnika i mrzitelja Hrvata. Da i naši čitaoci dobiju pojam toga čovjeka, poskorupljujemo, što se o njemu ovih dana na vidik iznaša:

Rakodczay rodjen je g. 1848., potiče iz „magjarske obitelji" nastanjene u Hrvatskoj. — God. 1873. bio je perovodja u hrv. ministarstvu, a g. 1874. bio je podsudcem u Zomboru, g. 1875. sudcem u Baji. U god. 1884. bio je pomoćni izvjestitelj kod peštanskog kr. stola. Godinu iza toga bude od Khuena pozvan u Zagreb kao državni nadodvjetnik. Za to vrieme zavladala je najšira *konfiskaciona* praksa. God. 1888. imenovan je sudcem kod stola sedmorice, God. 1893. postane predsjednikom zagr. sudbenog stola, god. 1898. podpredsjednikom banskog, te konačno 1905.. predsjednikom toga sudišta.

Rakodczay slovi od uviek u Hrvatskoj, *kao vierni drug u svemu Khuenu.* On je učinio svoje ime „popularnim" bezbrojnim svojim podpisima na zapljenama novina. Tko se ne sjeća nebrojenih „uvodnika" Rakodczayievih u opozicionalnim novinama. Ali nije Rakodczay možda bio tek prosto orudje Khuenovo. Svatko je osjećao, da je on *svjestni kalfa Khuenov.* On je predsjedao onoj glasovitoj razpravi proti hrvatskim djacima g. 1895. radi spaljenja zastave, gdje se je onako brutalno ponio.

A na ovu pikanteriju iz njegova života ne smije se takodjer zaboraviti. Rakodczay je oženjen sa kćerkom posjednika Wagnera iz Požege. Tako je i on došao do posjeda u požeškom kotaru. U obć. vieću zavadio se je ljuto sa jednim obć. odbornikom seljakom, jer se ovaj odlučno protivio, da občina preuzme sav potrošak izgradnje nekog kanala, koji bi najviše koristio samo — Rakodczayjevu posjedu. G. Rakodczay naučen, da ga svatko sluša, da khuenovski komandira izderao se na seljaka u obć. vieću, da je „magarac". Bistri seljak nije ovu uvriedu primio sa „dužnim strahopočitanjem", već je tužio sudu velikoga gospodina, koji se nije naučio biti pristojan prama seljaku, čovjeku ravnopravnomu po zakonu i sa g. Rakodczayjem.

Pred kot. sudom izpričavao se po svom zastupniku Rakodczay, da u Zagorju rieč „osel" nije uvrieda, ako se kaže seljaku! Seljak mu odgovori, da to nije njega briga, ako u kraju g. Rakodczaya ne drže uvriedom rieč „magarac"..... I kot. sudac — običan naivni pristav — **osudio je predsjednika sudb. stola Rakodczaya na tri dana zatvora.**

Naravno — viša istitucija pobrinula se je da izbriše ovu sramotu sa svoga moćnoga kolege — riešila ga.

Da je bilo pravde i kod viših sudaca, kao što je pravna sviest vladala u srcu onoga kot. pristava, danas bi bio Rakodczay osudjeni uvreditelj našega seljaka. To bi bila ljaga, koja bi mu i na najvišem mjestu spriečila svaku pomisao na bansku stolicu . . . .

No u očima čitavoga javnoga mišljenja svih pravno sviesnih ljudi, Rakodczay je okaljan Khuenovim nedjelim, grdnom uvriedom našega naroda.

Samo na takvog čovjeka mogli su Magjari naići, da ga izaberu za drugoga pomiritelja Hrvatske! Samo takav čovjek može se odlučiti, da u težkoj, ali častnoj borbi predstavnika hrvatskoga naroda, postane ne ban, već magjarski husar, magjarski komesar u Hrvatskoj!

Ali neka znade; silom može mnogo učiniti, ali ipak ne može zadobiti povjerenje i poštovanje poštenih ljudi,

Mržnja i duboki prezir će ga pozdraviti, mržnjom i prezirom bit će i odpraćen — kao i njegov meštar Khuen.

Značajne izjave.

Zanimljivo je znati, pa za to ovdje i prenosimo u kratko, nekе izjave, koje su ovo zadnjih dana pale u pogled magjarsko-hrvatskog spora. Progovorili su Tomašić, Kovačević, Frank i M. Starčević.

Tomašić izjavljuje: Po mome shvaćanju ne može se drugačije izaći iz situacije, nego tako da se povuče pragmatika, koja je posve suvišnim načinom nabacila jezično pitanje, koje ima da rieši samo temeljni drž. zakon i koje bi bilo samo onda akutno, kad bi se danas radilo o novoj državnoj zajednici u kojoj bi se morao uzakonjivati novi državni jezik".

„Posve je krivo mnienje da bi se pitanje dalo riešiti promjenom osoba na vladi. Za cielo je puno bolje baš ovo pitanje sa sadašnjom vladom riešiti, nego li ga komplicirati vladinim krizama".

„Doduše je istina, da je položaj banov i u Hrvatskoj uzdrman, ali ne radi jezičnog pitanja, nego radi toga što je ban pozvan da sam vodi politiku, a to na žalost ne čini. Ban je slabić i za to ga treba maknuti, baš njega, a ne tek odjel. predstojnike, što ne bi ništa pomoglo".

Kovačević pak javlja, da se ne bavi politikom odkad je magjarska koalicija sklopila pakt sa „protumagjarskim strankama u Hrvatskoj" i „odkazala" ga narod. stranci. Ali on je bio uvjeren, da će Magjari uvidjeti, da su hrv. koalirci „promjenili samo dlaku", a ostali vuci u ovčjoj koži. Kaže, kako nije pravio nasilja i kako je biran čistom voljom naroda.

Nakon ove dvojice, dolaze dva radikalca. Pokazali su kolika vlada sloga u čistoj stranci, sloga u taktici, u načelima, u shvaćanju. Frank govori i o težkoj pogreški rezolucionaša, koju su počinili braneći Magjare. To je učinila „grupa još vrlo oskudna na parlamentarnoj zdrelosti". To dokazuje veliko pomanjkanje političke iškolanosti najjača sredstva upotrebiti ondje, gdje se ne radi o pridobiću novih prava, nego samo o odstranjenju povreda".

Sada dolazi uloga denuncijanta. „Ja ne razumijem ovaj nenadani prelom! Gdje bi se mogao nalaziti novi ljubavnik!"

Ovo ne znači ništa drugo, nego da je Supilo sada prekinuo ljubavni odnošaj s Magjarima, jer je stao u službu kod novog gospodara i preuzeo ulogu tudjega agenta.

Zdrav bratski odnošaj s Magjarima, kako ga mi, vjerujte mi, želimo, treba s druge strane početi.

Frank nalazi formulu: neka nam puste, da se sjedinimo, ta i mi i Magjari smo osamljeni i upućeni jedni na druge. „Neka mi se ne govori o nekoj pripadnosti Slavenstvu". Hrvati hoće da ostanu Hrvati. Za vrieme rusko-japanskog rata bombardirali su moju kuću, jer sam bio za Japance, Srbija i Crna Gora su naši zakleti dušmani".

Ovako ruje Frank i ciedi žuč iz ustiju. — Onda dolazi Mile Starčević i odobrava rezulocionašima. „Cieli hrvatski narod dieli stanovište, što su ga zauzeli rezolucionaši u zajedničkom saboru". Starčević odobrava, Frank se ruga, Starčević jača poziciju boraca, Frank ju slabi i podriva. I Starčević traži dalje, da se Magjari odreknu imperializma, citira poviest, oktroiranje nagodbe, izborna nasilja, kaže, da narod ide i preko nagodbe itd. „Morao bi se pokušati svaki način približenja (između Hrvata i Magjara) da se odoli Austriji i ostalim zajedničkim neprijateljima".

M. Starčević je iskren, pak kaže odmah, da čim dodje njegova stranka u većinu, tražit će ravnopravnost Hrvatske. „Mi rado stupamo u **realnu uniju**, mi ćemo poslati zatupstvo i **na zajednički sabor**, ali hoćemo da budemo kraljevinom, ne provincijom".

Što će na to — stranka? Tko je izdajica; Frank ili Starčević? Za danas ovo zabilježismo a budućnost, i to nedaleka, razjasnit će još bolje sve.

Po svietu.

Trgovački ugovor sa Srbijom.

U Beču u ministarstvu vanjskih posala počeli su ponovni pregovori. Sa srbske strane su dosada prisutni kod pregovora: bivši ministar financija d.r Mihajlo Popović, predsjednik carinskog departamenta u ministarstvu financija Kukić, sveučilišni docent d.r Ninčić i d.r Jovanović. Viećanja, za koja će trebati više nedjelja, traju pod predsjedanjem odjelnoga predstojnika u ministarstvu vanjskih poslova.

U Rusiji.

Svaka je javna diskusija — kao što javljaju iz Petrograda — onemogućena. Vremena su ista kao za Plehvea. Novinstvo se tlači, njegovo se izlaženje onemogućuje silnim novčanim globama, kojm ne mogu novine da podnose. Samo organi „saveza pravih ruskih ljudi“ izlaze i tvrde, da se je Rusija povratila absolutističkoj formi.

Dne 24 o. mj otvorena je na finskom području konferenca kadeta. Bilo je prisutno do 130 odličnih članova, medju njima mnogo bivših zastupnika. Viećalo se o budućoj taktici stranke. Većina se izjavila, da treba sudjelovati kod buduće izborne borbe. Pitanje o sazivu sveobćega kongresa odgodjeno je do odluke senata o legalizaciji stranke. Stranka mirnih obavljača takodjer je viećala o taktici. Zaključeno je, da energično izstupi u budućim izborima.

Osnove austrijske vlade.

O namjerama austrijske vlade, javlja se, da ona kani predložiti predlog o pretvorenju dnevnica u stalnu godišnju plaću. Nadalje se glasa u zastupničkim krugovima, da će vlada predložiti osnovu zakona, u kojem će se broj zastupnika potrebnih za valjanost zaključaka povećati razmjerno prema povećanom broju zastupnika u parlamentu. Sada je — kako je poznato — potrebno za valjanost zaključka prisuće od 100 zastupnika, ali ako se radi o promjeni temeljnog državnog zakona, prisuće barem od polovice zastupnika. Budući da su ove osnove sadržane u temeljnom državnom zakonu, treba i za njihovu promjenu većina od dvie trećine zastupstva. Velike promjene poslovnika vlada ne kani predložiti.

Novi trojni savez.

Španjolska štampa nije još komentirala ugovore Spanjolske s Francuskom i Engleskom. Jedino radikalni „Pais“ objelodanjuje pariški dopis, u kojem se naglasuje, da pakt Španjolske s Engleskom znači svakako predaju komada španjolske zemlje i da se Španjolska dapače obvezuje, da će na korist Engleske braniti i Gibraltar protiv eventualnih neprijatelja. Pa i ugovor s Franceskom treba zabaciti. Najbliža posljedica ovih novih ugovora bit će pomnožanje obćenih nemira i povišenje izdataka za naoružanje.

Viesti.

Radi današnjeg blagdana, budući da slagari ne rade, prisiljeni smo da izdademo današnji broj na pô arka.

Blagoslov barjaka „Hrvatskog Sokola“ u Korčuli obavit će se na Todorovo u nedjelju dneva 28 srpnja. Spremaju se velike pripreme za slavlje. To će biti skoro pokrajinski slet sviju sokolskih družtava. Sokolska družtva Betine, Mandaline, Murtera, Šibenika, Tiesna i Vodica pod svojim barjacima sa glazbom upriličit će osobiti zajednički izlet.

Svesokolski slet u Pragu. Česka priestolnica već dobiva svečano lice. Podignuti su veličanstveni stupovi, na kojima se viju zastave. Kuće su urešene sagovima i zelenilom. Na staromjestnom trgu pred magistratom gradi se velika tribuna, sa koje će gledati povorku dostojanstvenici i raprezentanti svih naroda. Na vltavskim otocima podignuti su stupovi za razsvjetu, koja je bila sinoć. Za jedan prozor na kućama, izpred kojih će proći povorka, plaća se već do 50 Kr.! Obća je bojazan, da će na vježbalištu biti premalo prostora za gledaoce, akoprem su tu tribune udešene za 80·000 gledaca.

Iz Amerike došlo je dvjesta sokolova i darovalo českom sokolu 2000 dolara.

Svaki dan dolaze novi gosti. Na 21 o. m. došli su odaslanici iz Moskve sa posebnom deputacijom obć. vieća. Na 22. su stigli švedski i danski gimnaste, a na 25 posebnim vlakom Francuzi s deputacijom grada Pariza. Jučer po podne došli sa posebnim vlakom Bugari i Srbi, koji putuju iz Beograda preko Budimpešte i Beča, a danas Slovenci i Hrvati.

Sveza južnih Slavena u Beču imala je na 23 o. mj. dugu sjednicu, u kojoj je dorazpravila i odobrila svoje štatute i zaključila pokrenuti hrvatsko pitanje u parlamentu dogovorno s hrvatskim delegatima u Pešti. Pri koncu te sjednice bilo je govora i o parobrodarskom pitanju u Dalmaciji. — Bulić je brzojavno izjavio predsjedniku D.ru Ivčeviću, da će stupiti u „Svezu južnih Slavena“.

Potvrdjeni su izbori svih zastupnika iz Dalmacije na carevinskom Vieću, izim izbora Bjeladinovića i Bulića, proti kojima je bilo utoka, i to u sjednici parlamenta dne 25 o. mj. O riešenju tih utoka zavisi još verifikacija tih dvaju izbora.

Hrvatski i srbski djaci u Beču bili su se prekjučer pripravili, da prirede velike demonstracije proti Wekerlu i Rakodczayu, ali je redarstvo sve na vrieme osujetilo.

„Šibenska Glazba“ krenula je jučer jutrom vlakom u Knin, odatle na Kosovo, gdje je jučer bila vidovdanska svečanost. Nočas oko ponoći povratila se sa izletnicima.

Lučke radnje u Dalmaciji. Ministar je trgovine ovih dana odobrio osnove za njeke oveće lučke radnje u Dalmaciji. Osim nove obale za ukrcavanje ugljena u Šibeniku koja je već prošloga mjeseca predata dalmatinskom podhvatu, predat će se još ove godine sliedeće oveće radnje: U Šibeniku spojne obale izmedju mula za pristajanje i obale za ugalj; u Splitu proširenje mula Svetoga Petra i gradnja drugog velikog mula; u Gružu produljenje obale pred željezničkom postajom. Za ove će se gradnje izdati 1·597·000 kruna. Ove je pak godine već predato podhvatnicima dvanaest omanjih lučkih radnja u Dalmaciji, a skoro će se razpisati natječaj za drugih deset takovih radnja.

Izbori u Puli. U ponedjeljak biralo je II. tielo. Kamora je dobila 159 glasova, a stranka mornarice 83. U utorak prvo tielo: kamora 148, stranka mornarice 145. Dakle kamora je pobiedila u sva tri tiela, pobiedila je dakako prevarom, nasiljem, lopovštinam. Sigurno je da će ovi izbori biti uništeni i provesti drugi, kojima neće upravljati Dinko Stanić.

Brzo i točno opremanje kod (c. k. skomskog ureda u Biogradu na moru. Težak Ive Kormo iz Donjegpolja naručio je kod gospodarskog ureda u Biogradu još prošle jeseni 3000 kom. ključica amerikanskih loza, ali do danas nije primio ni loza ni novaca u povrat. Mora da vlada uzorni red i brzina u opremanju kod tog ureda. (Valjda ista kao i kod c. k. polj. poslovnice u Zadru. Opaz. slagara).

Oružnička prerevnost Primamo iz Vodica sliedeće: I opet Bachova patenta čvrknula po čivericam Ćaću Barišu, Franin-Pečericu Matu, Kranjac Nikolu i Mačukat Roku na 8 dana svakog zatvora nepromjenjiva u globu. Poglavarstvena osuda broj 213 oslanja se na dokazima žandarske postaje pruženim izvješćem 18 ožujka 1907 Br. 223 i 10 travnja 1907 br. 281 Mi ćemo se na pomenuta oružnička izvješća na pose osvrnuti.

Po prijavi žandarske postaje u Vodicama 28 rujna 1906 br. 737 i 23 ožujka 1907 br. 250 Poglavarstvo osudilo Alfirev Jerika p. Mate na 10 kruna globe, dan zatvora radi „neovlaštena tjeranja obrta prodavanja *vlastitih* poljskih proizvoda i bi mu dat nalog „da odmah uloži molbu da mu se izdade obrtni list.“. Dakle naš čovjek, težak, poljodjelac, vinogradar ne smije unapried prodavati svoje vlastite proizvode: vino, ulje, bajame, višnje, buhač, smokve, žitija, zelen, povrće, travu i sieno, ako nema obrtnog lista!!

5 Sokolaša izmedju 8—9 satih u večer vraćalo se sa družtvenih vježba u varoš. Mladjarija zapjevala onu „Malena je Dalmacija“. Žandari ih tužili na občinu: da su svojim pjevanjem „prouzrokovali javnu sablazan“!! Občina ovog puta pošla sa stanovišta zdrava razuma: da tko pjeva o zlu ne misli, pa ih riešila. A gg. oružnici napeli nos — da će unapried dojavljivati sve političkoj vlasti. —

I do sad je kuga morila, ali nije sviet pomorila!

Sa Suda. Uredovni satovi kod mjestnog okružnog Suda nijesu se još promjenili, akoprem u predprošlom broju našeg lista rekli smo da bi to pravedno bilo.

Nadamo se da će Gospodin Presjednik čim prije doskočiti ovoj humanitarnoj a i opravdanoj želji pa da neće dopustiti da naš glas ostane glas vapijućeg u pustinji, tim više što je gosp. Državni odvjetnik svom podčinjenom kancelarnom osoblju u tom smislu udovoljio.

II. Porotno zasjedanje. Rasprava protiv Vice Šunjkala i drugova zbog zločinstva silovanja bila je odgogjena za 2. srpnja t. g.

Dneva 25. 6 t. g. vodila se je rasprava protiva Ivanu Živkoviću pok. Ante iz Knina zbog zločina pronevjerenja.

Ivan Živković bio je u razdoblju od godine 1904. 1905, zaposlen kod C. k. Kotarskog Poglavarstva u Kninu u svojstvu ovrhovoditelja. On si je u tom svojstvu pridržao svotu od preko 200 kruna.

Raspravi je presjedao C. K. Pokrajinski savjetnik Benković.

Javni tužitelj c. k. državni pododvjetnik Dr. Ucović.

Branitelj odvjet. kandidat Dr. Nikola Subotić.

Obtuženik je bio riešen.

Dneva 27. t. mj. započela je porotna rasprava protiv Vlade Laurića Špirina iz Šibenskog Varoša zbog zločinstva pokušane tjelesne ozlede na štetu Iva Blaževića, zločinstva javnog nasilja pogibeljnim prietnjama na štetu Luke Friganovića i Šime Kovača, te napokon zbog zločinstva običnog umorstva na štetu sad pokojnog Mate Šarića iz Crnice.

Učin se zbio dneva 1. travnja o. g. u selu Crnici na javnom putu. Pozvano je sijaset svjedoka.

Razpravi prisjeda c. k. pokrajinski savjetnik Ivo Velzek.

Javni tužitelj c. k. državni odvjetnik Marcochia.

Branitelj odvjetnički kandidat Nikola Subotić.

Rasprava još traje.

Razpust obćine tršćanske. Iz Beča javljaju, da će naskoro bit razpušteno obćinsko vieće grada Trsta, te da će uprava obćine biti povjerena jednom energičnom činovniku pri ministarstvu unutrašnjih djela.

Štrajk kod tvornice „Sufida“ u Crnici prestao je sasvim u sriedu. Bilo je udovoljeno pravednim zahtjevima radnika, i odmah uzpostavljen posao.

Naš „Hrvatski Sokol“ upravio je u Prag sliedeću brzojavku:

Česka Sokolska Obec

Prag

Danas pri veličajnoj manifestaciji uzvišene sokolske ideje, koja odjekuje širom cielog Slavenstva i jamči za pobiedu sokolstva u obrani svetih narodnih ideala, pridružuje se uzhitno slavlju i zanosno kliče: Na zdar!

Šibenski Hrvatski Sokol.

Hrvatski jezik u mornarici. Zapovjedništvo ratne mornarice izdalo je okružnicu na častništvo, kojom se naredjuje, da se u službi sa momčadi mora govoriti hrvatski. U toj okružnici naglasuje se važnost hrvatskog jezika, jer da trećina momčadi govori samo hrvatski. Preporuča se častništvu, da najvećim marom prione oko učenja hrvatskog jezika. Proti ovome razglagoljao se strašno tršćanski „Piccolo“.

U glavnoj ulici njeke se gospodje večerom zabavljaju zaljevanjem cvieća. Proti tome ne bi nitko ništa primjetio, kad to zalievanje ne bi bilo preobilno, i kad se ne bi protezalo i na prolaznike. Preporučamo obć. redarstvu pažnju nad tim novim športom.

Kupalište Matačić obskrbilo se ove godine parobrodićem na benzin za prevažanje kupača. Tim je udovoljeno zbilja potrebi, koja se u mjestu osjećala. Njeki nam kažu, da parobrodić nije baš najbolji. Ako je tako, sigurni smo, da će gosp. Matačić u vlastitom interesu i tome doskočiti, i parobrodić snabdjeti mašinom, koja odgovara njegovom objemu.

Iz Veleluke javljaju nam, da se dne 30 lipnja svečano otvara u onoj varoši poljodjelska zajmovna blagajna. Bilo u sto dobrih časa!

Za „Ubožki Dom“ u Šibeniku doprinieše još u mjesečnim prilozima sliedeća gospoda: Rossini Ulderik K 2. — Marenzi Petar K 2. — Šupuk Erminije K 5. — Kulić Vladimir K 6. — Markov Don Niko K 1. — Pasini Frane K 1. — Hrvat. Vjeresijska banka u Šibeniku K 15. — Dujmović Stjepan K 1. — Uršulić Viktor K 2. — Petranović Marko K 3. — Risto Magazin K 3. — Gjuro Matavulj K 1. — Skočić I. Nikola K 2. — Milin Niko K 2. — Triva Dmitar K 1. —

(Sliedi).

Naše brzojavke.

Zagreb, 27. Novi ban Dr. Aleksander Rakodzcay položio je jučer prisegu u ruke kralja. U subotu imao bi stići ovdje.

Zagreb, 27. Sutra dolazi amo iz Budimpešte njekoliko hrvatskih delegata. Zagreb će im prirediti sjajan doček.

Zagreb, 28. Hrvatski delegati objelodanili su danas proglas upravljen na hrvatski narod, u kojemu ga pozivlju, da podupre započetu borbu za hrvatsko pravo, e da se ta borba uzmogne nastaviti i dokrajčiti ustavnim putem i zakonitim sredstvima, mirno i dostojanstveno. U proglasu obećava se energični nastavak borbe sa strane hrvatskih delegata na obranu hrvatskog jezika i oštro se prosvjeduje proti novome banu Rakodczay kao eksekutivnom organu tudje vlasti u kraljevini Hrvatskoj. Proglas svršava s uzklikom: Živila sloga Hrvata i Srba! Živila Hrvatska!

Budimpešta, 27. Osnova o željezničkoj pragmatici primljena je danas, iza kako se izredaše svi govornici hrvatske delegacije. U generalnoj razpravi Hrvati nastavljaju započetom obstrukcijom. Predvidjaju se burni prizori u budimpeštanskom parlamentu. Položaj ugarske vlade je uzdrman.

Beč, 27. Zastupnik Spinčić s ostalim Hrvatima podniet će vladi oštru interpelaciju radi toga, što kraljevina Hrvatska nije zastupana u nagodbenim pregovorima.

Beč, 28. Zastupnik Spinčić konferira danas u Budimpešti s hrvatskim delegatima o položaju i o izmjeničnoj akciji predstavnika hrvatskog naroda u obim parlamentima.

Zagreb, 28. Iz dobro obavieštena izvora saznaje se, da hrvatski sabor ne će biti za sada razpušten.

Sarajevo, 28. Komandant Bosne Albori imenovan je obćim vojničkim inšpektorom.

Pariz, 28. U južnoj Francuzkoj poboljšao se je položaj. Vinogradarski pokret je uzjenjao.

Lisabon, 28. Vlada je suspendirala svako izlaženje novina. Položaj je sve to kritičniji.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Javljam P. N. Občinstvu da sam ovih dana otvorio u ovom gradu UZ MOJ DUČAN na kraju glavne ulice kod kazališta

Krojačnicu - - - -

- - i skladište robe

za mužka odiela.

Jamčim za dobre vrsti robe, za elegantan kroj, kao i za tačnu izradbu.

CIENE UMJERENE.

Luigj Paladino, Šibenik.

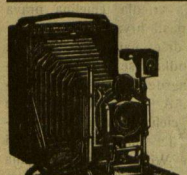

Podpisani časti se obznaniti p. n. občinstvo, da je snabdjeven skladištem najljepših fotografičnih sprava (aparata) i sa svim nuzgrednim predmetima, potrebnim u fotografske svrhe. Ciene umjerene.

IVAN GRIMANI

knjižar — Šibenik.

IVAN RUDE

Šibenik — Glavna ulica

preporuča P. n. občinstvu svoj veliki izbor ilustrovanih razglednica i svoju bogato obskrbljenu papirnicu sa svim pisarničkim predmetima.

Prodavaju se *školske knjige* i raznovrstni *koledari.*

Veliko skladište igračaka, galanterijske sitničarije, predmeta iz terakote. Najljepši izbor parfumerija itd. itd. Ciene umjerene. Naručbe se opremaju svom pospješnošću.

Najbolje sredstvo za njegovanje USTA i ZUBI

Glavno skladište za Dalmaciju kod g. VINKA VUČIĆA, Šibenik.